

ADVIES
VAN 23 OKTOBER 2013
OVER HET VOORONTWERP RUP
MISSING LINK N60 TE RONSE

INHOUD

I.	SITUERING	2
II.	ALGEMENE BEOORDELING	3
III.	AANDACHT VOOR HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VAN HET PROCES	3
IV.	KEUZE VOOR DBFM-TRAJECT HEEFT CONSEQUENTIES.....	4
V.	IMPACT VAN RONDWEG OP MILIEU EN NATUUR IS ZEER GROOT.....	5
VI.	MILDERENDE MAATREGELEN.....	5
VII.	COMPENSATIE	7
VIII.	RELATIE PLANNINGSPROCESSEN IN HET BUITENGEBIED	9

I. SITUERING

1. SARO ontving op 8 juli 2013 een adviesvraag van Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport over het voorontwerp ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) 'Missing link N60 te Ronse'.¹

De adviesvraag vermeldt dat de plenaire vergadering over het voorontwerp RUP plaats vindt op 15 juli 2013. Omdat naar aanleiding van deze plenaire vergadering fundamentele wijzigingen werden doorgevoerd aan het voorontwerp,² gekoppeld aan een nieuwe plenaire vergadering, oordeelde de raad om deze nieuwe 'plannen' af te wachten om over het meest recente voorontwerp RUP advies te kunnen geven. De 2de plenaire vergadering ging door op 23 september 2013. Op 1 oktober 2013 ontving SARO een nieuwe adviesvraag over het voorontwerp RUP, zoals het werd voorgelegd op de 2de plenaire vergadering. De adviestermijn bedraagt 60 dagen. Met voorliggend advies, goedgekeurd door de SARO op 23 oktober 2013 komt de raad tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

2. Het regeerakkoord Vlaanderen 2009-2014 gaat er van uit dat op het einde van de legislatuur volgende missing links weggewerkt zijn: de noordelijke wegontsluiting van de luchthaven van Zaventem (in uitvoering), de Kempense Noord-Zuidverbinding, het voltooiën van de zuidelijke tak van de R4 rond Gent, de Noord-Zuidverbinding te Helchteren-Houthalen, de omvorming van de A11 havenrandweg Zuid naar Zeebrugge en de rondweg N60 te Ronse.
3. Het noordelijk deel van het plangebied maakt deel uit van het agrarisch open landschap en wordt geflankeerd door de beboste getuigenheuvels. Het tracé van de N60 doorkruist verder de Vlaamse Ardennen en de open ruimte ter hoogte van de Schavaerthelling. Dit gebied wordt gekenmerkt door kleinschalige graslanden, kleine landschapselementen en specifieke reliëfverschillen. In deze zone wordt - volgens de toelichtingsnota - de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van de omgeving maximaal behouden en verbeterd.
Het meer zuidelijk deel van het plangebied doorkruist het stedelijk gebied Ronse. In dit deel heeft de N60 een structurerende rol voor functionele ruimtelijke ontwikkelingen met een hoge dynamiek. De N60 doorkruist hier verder de Molenbeekvallei. Het nieuwe tracé loopt tot het bedrijventerrein Pont West.
4. Het voorontwerp RUP realiseert de bestemmingswijzigingen die nodig zijn voor de realisatie van de missing link N60 ter hoogte van Ronse. Aangezien het wegtracé zich niet beperkt tot de voorziene reservatiezone en aangezien artikel 4.4.7, §2 van de VCRO hier niet van toepassing is, is de opmaak van een gewestelijk RUP noodzakelijk. De raad vraagt om dit als dusdanig ook te

¹ Het voorontwerp RUP kan geraadpleegd worden via www.grup.ruimtelijkeordering.be.

² Het verslag van de plenaire vergadering van 15 juli 2013 concludeert onder meer: 'Uit de vergadering blijkt dat de vraag om aanvullingen groot en ingrijpend is. Daarom zal er een tweede plenaire vergadering worden belegd, en wel zo snel als mogelijk.'

toe te lichten in de toelichtingsnota.³

Met het voorontwerp RUP wordt 73 ha herbestemd naar de bestemming 'gebied voor weg-infrastructuur'. Deze bestemmingswijziging gebeurt ten nadele van agrarisch gebied (-47 ha), wonen (-13 ha), industrie (-4 ha), bos (-3 ha), recreatie (-2 ha), natuur en reservaat (-2 ha) en overige groen (-2 ha). Daarnaast wordt 51 ha compensatie voor landschap, natuur en bos voorzien (het grootste deel door herbestemming van agrarisch gebied naar natuurgebied 49 ha). Volgens de ruimtebalans wordt verder 22 ha woongebied en 11 ha recreatiegebied herbestemd naar 28 ha agrarisch gebied en 5 ha gemengd open ruimtegebied (zie verder deel VIII van dit advies).

II. ALGEMENE BEOORDELING

5. SARO vindt het positief dat met het voorontwerp RUP invulling wordt gegeven aan het Vlaams regeerakkoord wat betreft de realisatie van de rondweg N60 te Ronse.

Niettemin heeft de raad nog grondige bedenkingen bij voorliggend RUP. De raad vraagt een grondige bijsturing van het voorontwerp RUP. Deze bijsturing moet doorgevoerd worden vooraleer het RUP in openbaar onderzoek kan gaan. De raad benadrukt hieromtrent het noodzakelijk maatschappelijk draagvlak voor het proces (zie deel III).

De raad vraagt tevens om oog te hebben voor het feit dat de keuze voor het DBFM-traject consequenties heeft voor voorliggend RUP. Pas bij afronding van het DBFM-traject en de definitieve keuze van het tracé zal duidelijkheid ontstaan over het wegtracé, de ruimte-inname van de weginfrastructuur en de noodzakelijke natuur- en landschapscompensatie (zie deel IV).

De impact van de rondweg op milieu, natuur en landbouw is zeer groot (zie deel V). De raad formuleert in dit advies diverse bemerkingen bij de voorgestelde milderende maatregelen (zie deel VI). Zeer specifiek gaat de raad in op de noodzakelijke compensaties voor natuur, bos en landschap. De raad vraagt een correcte en transparante onderbouwing van deze compensatie. Tevens dringt de raad aan op duidelijke garanties voor een effectieve compensatie (zie deel VII).

En ten slotte pleit de raad er voor om in het kader van voorliggend RUP de bestemmingswijzigingen binnen de open ruimte zo beperkt mogelijk te houden en enkel te richten op een juiste en adequate inschatting van de noodzakelijke compensatie voor natuur, bos en landschap (zie deel VIII).

III. AANDACHT VOOR HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VAN HET PROCES

6. SARO vindt het positief dat met voorliggend RUP invulling wordt gegeven aan het Vlaams regeerakkoord waarin uitgegaan wordt van de realisatie van de rondweg N60 te Ronse. De realisatie van de N60 als primaire weg ter hoogte van Ronse is tevens opgenomen in de bindende bepalingen van het RSV. Met het oog hierop werd in de periode 2003-2005 een streefbeeldstudie uitgevoerd. Op 23 maart 2007 verleende de Vlaamse Regering haar akkoord om het project 'Aanleg van de omleiding van Ronse in de N60' via alternatieve financiering te realiseren.

In het kader van de opmaak van voorliggend RUP werd een plan-MER opgemaakt. Dit plan-MER

³ Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester. Artikel 3, §2: 'Ter aanvulling van paragraaf 1 kunnen de volgende handelingen van algemeen belang beschouwd worden als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening: 1° het aanleggen, wijzigen en uitbreiden van: a) gewestwegen met maximaal twee rijstroken die over een lengte van maximaal 1 kilometer afwijken van stedenbouwkundige voorschriften; ...'

werd op 10 juni 2013 goedgekeurd door de dienst MER. Op 15 juli 2013 organiseerde Ruimte Vlaanderen een 1ste plenaire vergadering omtrent het voorontwerp RUP. Op 23 september 2013 ging een 2de plenaire vergadering door.

7. SARO stelt vast dat niettegenstaande het lange onderzoeksproces en het sterk uitgewerkt plan-onderzoek in laatste instantie toch nog heel wat vragen opduiken bij voorliggend RUP. Dit is in grote mate te wijten aan het feit dat vlak voor de 1ste plenaire vergadering - zonder inspraak en zonder onderbouwing - een grote oppervlakte natuur- en landschapscompensatie werd opgenomen in voorliggend RUP (zie verder deel VII van dit advies). Dit heeft vervolgens geleid tot enkele 'ad hoc-aanpassingen' van voorliggend RUP.⁴

SARO vraagt aan de Vlaamse Regering om maximaal oog te hebben voor de bemerkingen in voorliggend advies en maximaal op zoek te gaan naar het noodzakelijk maatschappelijk draagvlak. Het is belangrijk dat hierbij aandacht gaat naar goed onderbouwde oplossingen. De raad verwijst naar de principes van een kwaliteitsvolle procesaanpak zoals ingeschreven in het ontwerp decreet complexe projecten. Uitgangspunt van deze kwalitatieve procesaanpak is aandacht voor inspraak en participatie, geïntegreerde administratie- en bestuursniveau-overschrijdende samenwerking, integratie van onderzoeken, transparantie en duidelijkheid van beslissing.

IV. KEUZE VOOR DBFM-TRAJECT HEFT CONSEQUENTIES

8. De Vlaamse Regering heeft voor de realisatie van de N60 geopteerd voor een DBFM-procedure.⁵ De kernopdracht hierbij is het scheppen van een ontwerp kader waarbinnen ontwerpers van de verschillende deelnemende consortia op een gerichte wijze aan het werk kunnen. Deze keuze voor een DBFM-traject heeft evenwel niet onbelangrijke gevolgen voor voorliggend RUP.

Zo wijst SARO er allereerst op dat bij het vastleggen van de zone voor weginfrastructuur maximaal werd uitgegaan van deze eis inzake ontwerp vrijheid. Met voorliggend RUP werd er voor geopteerd om een zeer brede strook te herbestemmen naar 'gebied voor weginfrastructuur'; om aldus de ontwerp vrijheid in het kader van de DBFM-procedure te kunnen garanderen. Binnen deze bestemming 'gebied voor weginfrastructuur' zal een deel concreet ingenomen worden door de weginfrastructuur. De gronden die niet voor de inrichting of het functioneren van de verkeers- en vervoersinfrastructuur gebruikt worden, zullen op een kwalitatieve manier geïntegreerd worden in de omgeving (artikel 1.3). Na aanleg van de infrastructuur kunnen voor de zones die niet werden benut, de voorschriften van de naastliggende bestemming worden toegepast (artikel 1.4). De concrete ruimte-inname van de weginfrastructuur zal pas gekend zijn na afronding van de DBFM-procedure.

9. SARO wijst er tevens op dat voorliggend RUP zich niet uitspreekt over de meest wenselijke variant op basis van de resultaten van het plan-MER. De uiteindelijke keuze van het gewenste tracé zal gebeuren door de Vlaamse Regering.⁶ Dit betekent concreet dat voorliggend RUP zorgt

⁴ SARO stelt bijvoorbeeld vast dat naar aanleiding van de opmerkingen op de 1ste plenaire vergadering geopteerd werd om een aantal woongebieden en woonuitbreidingsgebieden te herbestemmen naar agrarisch gebied en dat naar aanleiding van de 2de plenaire vergadering plots de piste opduikt van een overdruk.

⁵ DBFM: Design, Build, Finance, Maintain

⁶ Het plan-MER besteedt ruim aandacht aan het onderzoeken van de verschillende planalternatieven. Drie planvarianten werden geselecteerd: planvariant 2 (gelijklopend met de huidige reservatiestrook op het gewestplan), planvariant 3 (grotendeels gelijklopend met reservatiestrook met ter hoogte van de Schavaerthelling een meer oostelijk gelegen tracé) en planalternatief 23 (deze variant situeert zich tussen planvariant 2 en 3). Het plan-MER (pag. 76-78) geeft tevens een ruime duiding van de milieueffecten van de verschillende varianten en formuleert ook randvoorwaarden bij de verdere ontwikkelingen. Noch in het plan-MER noch in voorliggend RUP wordt evenwel de meest wenselijke variant naar voor geschoven. De toelichtingsnota geeft amper duiding van de onderzochte alternatieven en beperkt zich tot de onduidelijke melding dat 'het voorliggend omleidingstracé uit de milieueffectrapportage naar voor is gekomen als het meest wenselijk, en dit op basis van verkeerskundige, ruimtelijke en landschappelijke aspecten'.

voor de nodige herbestemmingen in het plangebied op basis van de bevindingen van het plan-MER en de voorgestelde milderende maatregelen; zonder evenwel de beslissingsvrijheid van de Vlaamse Regering te hypothekeren. Naast de noodzaak om de zone voor weginfrastructuur aldus ruim af te bakenen (zie voorgaande paragraaf) leidt dit er tevens toe dat de noodzakelijke milderende maatregelen maximaal ingeschat moeten worden (uitgaande van het worst-case-scenario) en dat ook de ruimte die voorzien wordt voor landschaps- en natuurcompensatie binnen het plangebied van voorliggend RUP zeer groot wordt afgebakend; opnieuw uitgaande van een 'worst-case-scenario' waarin gekozen wordt voor een variant met de meeste impact op natuur en landschap. Pas bij afronding van het DBFM-traject en de definitieve keuze van het tracé zal duidelijkheid ontstaan over het wegtracé, de ruimte-inname van de weginfrastructuur en de noodzakelijke natuur- en landschapscompensatie (zie verder deel VII).⁷

V. IMPACT VAN RONDWEG OP MILIEU EN NATUUR IS ZEER GROOT

10. Het plan-MER geeft een duidelijke oplijsting van de milieueffecten van de verschillende varianten.⁸ Alle drie de varianten leiden - na uitvoering van de milderende maatregelen - tot een significante verbetering vanuit het oogpunt van draagkracht van het bestaande wegennet, verkeersveiligheid en - leefbaarheid. Het voorontwerp RUP leidt evenwel tot heel wat negatieve effecten op het vlak van natuur, landschap en water (zelfs na uitvoering van een hele reeks milderende maatregelen). Zonder in detail te treden wijst de raad er bijvoorbeeld op dat alle varianten leiden tot:

- een sterke aantasting van visueel-landschappelijke waarden en landschapsstructuren in bepaalde deelruimten van het noordelijk gelegen plangebied dat deel uitmaakt van de definitief aangeduide ankerplaats 'Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Kluisberg',
- het verdwijnen van beschermd bouwkundig erfgoed en het verlies aan context van beschermd bouwkundig erfgoed (o.a. Villa Madonna),
- een sterke impact op het archeologisch erfgoed omdat alle tracés een zone met een gekende archeologische vindplaats doorsnijden,
- een sterke aantasting van de structuurkwaliteit van kwetsbare waterlopen (indien niet gekozen wordt voor de varianten met een viaduct),
- een relevante ecologische versnippering en barrièrevorming,
- een niet onbelangrijk verlies aan landbouwgrond,
- en een relatief groot aantal te onteigenen gebouwen en gronden.

VI. MILDERENDE MAATREGELEN

11. Het plan-MER formuleert een ruime lijst van milderende maatregelen. De toelichtingsnota toont aan hoe deze milderende maatregelen uit het plan-MER werden doorvertaald naar voorliggend RUP.⁹

Om de negatieve effecten op milieu en natuur zoveel mogelijk te beperken wordt in het plan-MER een reeks mitigatie-generieke maatregelen voorgesteld zoals een verdere optimalisering van het ontwerp van de noordelijke knoop, de ecologische inrichting van de bermen en grachten, de aanleg van een viaduct ter hoogte van de bronzone van de Kuitholbeek.

⁷ De toelichtingsnota (pag.47) geeft als voorbeeld de zone van de Schavaerthelling (art. 1.1.4) waar de mogelijke technische invulling varieert van een slank viaduct (met een hellingsgraad kleiner dan of gelijk aan 5%) tot een zee brede weg (namelijk met een kruipstrook in opwaartse richting) op een massief grondlichaam. Om voldoende ruimte te voorzien om alle oplossingen mogelijk te maken, is de intekening gebaseerd op dit laatste uiterste.

⁸ Plan-MER Niet technische samenvatting: pag. 76-86.

⁹ Toelichtingsnota: pag. 68-70.

In het voorontwerp RUP worden de milderende maatregelen verder doorvertaald. Het RUP voorziet onder meer in:

- een specifieke invulling van de bestemming 'gebied voor weginfrastructuur' voor o.a. de tunnelzones (artikel 1.1.3), de Schavaerthelling (artikel 1.1.4) en de Molenbeekvallei (artikel 1.1.6),
- een 'zone voor landschappelijke en functionele inpassing' langs beide zijden van de weginfrastructuur (artikel 2),
- de aanduiding in overdruk van specifieke zones voor waterbeheer in de Molenbeekvallei (artikel 3),
- en de herbestemming van de definitief vastgestelde ankerplaats naar een 'zone voor erfgoedlandschap' (artikel 4).

12. Langs beide zijden van de weginfrastructuur wordt in overdruk een 'zone voor landschappelijke en functionele inpassing' voorzien. In deze zone zijn '*alle handelingen die in het gebied voor weginfrastructuur toegelaten zijn ook toegelaten voor zover de ruimtelijke samenhang, de cultuurhistorische waarden, horticulturele waarden, landschapswaarden en natuurwaarden in het gebied bewaard blijven*' (artikel 2).

De raad meent dat met dit stedenbouwkundig voorschrift onvoldoende tegemoet wordt gekomen aan de milderende maatregel van het plan-MER die oplegt dat in het RUP moet voorzien worden in een zone met een breedte van 10 m aan weerszijden van de weg waarin geen harde infrastructuur voorzien wordt, maar die uitsluitend tot doel heeft de integratie van de weg in het landschap te bevorderen. De raad vraagt om artikel 2 zodanig aan te passen dat enkel handelingen gericht op deze 'zachte' functies toegelaten worden.

13. Voorliggend RUP opteert er voor om in overdruk specifieke zones aan te duiden voor waterbeheer in de Molenbeekvallei (artikel 3). De raad heeft bedenkingen bij deze werkwijze. Het is voor de raad onvoldoende duidelijk in hoeverre via de overdruk 'zone voor waterbeheer' en de voorziene stedenbouwkundige voorschriften de aanleg van bufferbekkens ook effectief kan gerealiseerd worden. De raad vraagt om eventuele aanpassing van de voorziene bestemming en de hieraan gekoppelde stedenbouwkundige voorschriften verder te onderzoeken (artikel 3). Bovendien stelt de raad vast dat artikel 3 de mogelijkheid voorziet dat in deze zones ook handelingen kunnen worden toegestaan vermeld in artikel 1. Het betreft handelingen gericht op de aanleg, het functioneren of aanpassen van de weginfrastructuur en ook handelingen met het oog op ruimtelijke inpassing, leidingen, lokaal openbaar vervoer, lokale dienstwegen, enz. De raad kan dit niet ondersteunen en vraagt om deze handelingen uit te sluiten binnen de zone voor waterbeheer.¹⁰

14. Met het voorontwerp RUP wordt de definitief vastgestelde ankerplaats 'Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Kluisberg' bestemd als 'zone voor erfgoedlandschap' in overdruk. De stedenbouwkundige voorschriften voor deze zone bepalen onder meer dat binnen het erfgoedlandschap het specifieke karakter van het landschap behouden moet blijven (artikel 4). Concreet betekent dit het behoud en herstel van bosgebieden, van cultuurhistorische kleine landschappen, van landschappelijke en natuurkwaliteiten.

De raad merkt op dat het landschapsdecreet niet voorziet in inspraak of openbaar onderzoek bij de aanduiding van ankerplaatsen. Dit werd verantwoord door het feit dat de aanduiding van een ankerplaats een sectorale visie is, die geen rechtsgevolgen met zich meebrengt voor de individuele burgers. Wanneer een ankerplaats vertaald wordt in een erfgoedlandschap moet in

¹⁰ Het plan-MER (pag. 51-53) bepaalt de afstromingsoppervlakte die moet worden gebufferd (nl. 24 ha tot 36 ha naargelang de variant) en duidt zoekzones voor waterbuffering aan (bruto-oppervlakte 76,5 ha). De zones zijn te beschouwen als zoekzones waarbinnen de meest optimale inplanting van de bufferbekkens moet worden gezocht, afgestemd op het detailontwerp van de weg. Bij 50 cm vulling van de effectief beschikbare zones voor waterbuffering, volstaan deze zones om zes keer de noodzakelijke buffercapaciteit te realiseren.

het kader van de opmaak van een RUP deze sectorale visie getoetst worden met de visies van andere actoren in het buitengebied.¹¹ De raad merkt op dat het voorontwerp RUP niet aantoont dat het vereiste proces van afweging heeft plaats gevonden en stelt vast dat het voorontwerp RUP de ankerplaats integraal omzet naar erfgoedlandschap. Voor de raad is het niet duidelijk in hoeverre dit zodanig als milderende maatregel werd opgelegd door het plan-MER. Niettemin kan niet voorbijgegaan worden aan de decretaal opgelegde voorwaarde tot aftoetsing met andere actoren in het buitengebied.

De raad merkt verder op dat de stedenbouwkundige voorschriften bepalen dat bij elke vergunningsaanvraag in het gebied met overdruk erfgoedlandschap een inrichtingsstudie moet worden toegevoegd. Deze inrichtingsstudie moet aangeven hoe het voorgenomen project zich verhoudt tot wat al gerealiseerd is in het gebied of tot de 'mogelijke' ontwikkelingen in het gebied, de landschappelijke inbedding, hoe de ruimtelijke samenhang, de cultuurhistorische, horticulturele, landschaps- en natuurwaarden in het gebied bewaard blijven. De raad kan dit niet ondersteunen. Deze bepaling is zeer vergaand en gaat verder dan het typevoorschrift voor 'erfgoedlandschap'. Bovendien wijst de raad er op dat hierdoor de administratieve last bij vergunningsaanvragen sterk zal verhogen (ook voor relatief kleine dossiers zonder wezenlijke impact op landschap). De raad verwijst wat betreft de stedenbouwkundige voorschriften voor het erfgoedlandschap naar paragraaf 19 van dit advies.

VII. COMPENSATIE

15. Het plan-MER voorziet in de noodzakelijke compensaties voor (a) de aantasting van 'verboden te wijzigen vegetaties', (b) het verlies aan bosareaal en (c) de schade aan het landschap.¹² In het plan-MER wordt hiertoe een 'zoekzone voor natuur- en landschapsherstel' vastgelegd waarbinnen de compensaties kunnen worden gerealiseerd.

De raad heeft heel wat bedenkingen bij de verdere doorvertaling van het compensatieverhaal naar het voorontwerp RUP. De raad dringt allereerst aan op een correcte en transparante onderbouwing van de noodzakelijke compensaties. Hierbij moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de landschapscompensatie (zie par. 16) en de compensaties voor natuur en bos (zie verder par. 17). Bij de realisatie op het terrein moeten wel dubbeltellingen vermeden worden m.a.w. een bos dat verdwijnt en meegenomen wordt in de berekening van enerzijds landschapscompensatie en anderzijds natuurcompensatie moet niet tweemaal gecompenseerd worden. Tevens dringt de raad aan op de nodige garanties opdat deze compensaties ook effectief zullen worden uitgevoerd (zie verder par. 18 en 19).

a. Vraag naar een correcte en transparante onderbouwing van de compensaties

16. De toelichtingsnota (pag.71-72) bevat een berekening van de noodzakelijke landschapscompensatie en stelt onder meer dat binnen het erfgoedlandschap 9,78 ha zal worden ingenomen door harde infrastructuur en 7,39 ha door landschappelijke inpassing van de rondweg. Volgens de toelichtingsnota bedraagt de totale oppervlakte te compenseren gebied aldus 17,1 ha. Uitgaande van een compensatiefactor 3 (die volgens de toelichtingsnota voor

¹¹ Landschapsdecreet: artikel 27: 'De ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, zijn de sectoriële voorstellen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen. Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg vormen de ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, mede de basis voor de aanduiding van de erfgoedlandschappen. Elk erfgoedlandschap dat in overdruk afgebakend wordt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg, wordt van rechtswege beschouwd als een erfgoedlandschap in de zin van dit decreet. De volgens artikel 21 definitief aangeduide ankerplaats vervalt van rechtswege voor zowel het onderdeel waarvoor nadien een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg in werking treedt als voor het onderdeel dat opgenomen was in de voorlopige vaststelling, maar niet behouden is bij de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan of het plan van aanleg.'

¹² Plan-MER Niet technische samenvatting: pag. 59, pag.60 en pag. 63.

Onroerend Erfgoed maatschappelijk aanvaardbaar lijkt) bedraagt de compensatie 51,3 ha. Met voorliggend RUP wordt vervolgens 51 ha agrarisch gebied herbestemd naar natuurgebied.

De raad heeft veel vragen bij deze werkwijze. De raad merkt allereerst op dat deze landschapscompensatie niet opgelegd werd door het plan-MER (hier was enkel sprake van een zoekzone). De in het plan-MER voorgestelde zoekzone voor landschaps- (en natuur)herstel wordt met het voorontwerp RUP vertaald naar concrete bestemmingswijzigingen naar natuurgebied. Het is volgens de raad de eerste maal dat in het kader van een RUP een dergelijk compensatieverhaal wordt opgelegd en dat de zorgplicht voor landschap wordt vertaald naar concrete bestemmingswijzigingen voor natuur. Elke onderbouwing hiervoor ontbreekt. Er is ook geen enkele onderbouwing van wat de onherstelbare schade is aan het landschap en van de oppervlakte die moet gecompenseerd worden (behalve de formulering dat de administratie onroerend erfgoed dit zelf 'maatschappelijk aanvaardbaar' noemt). De raad dringt dan ook aan op een grondige onderbouwing van de noodzakelijke compensatie voor de schade aan het landschap. Hierbij moet zowel aandacht gaan naar de juiste doorvertaling van de milderende maatregelen uit het plan-MER als naar de decretaal opgelegde verplichtingen van het landschapsdecreet. De raad merkt ten slotte op dat de voorziene rondweg grotendeels komt te liggen binnen de reeds lang bestaande reservatiestrook (voorzien op het gewestplan). Men kan zich de vraag stellen of de ankerplaats 'Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Kluisberg' die op 12 mei 2010 werd vastgesteld hier vooraf geen rekening mee had moeten houden.

17. Ook voor de onderbouwing van de noodzakelijke compensatie voor natuur en bos is de toelichtingsnota (pag. 72-73) zeer onduidelijk en niet transparant. Zo verwijst de toelichtingsnota onder meer naar de nabijgelegen Habitatrichtlijngebieden en de te realiseren instandhoudingsdoelstellingen; terwijl het plan-MER duidelijk aantoont dat er geen significante effecten zijn op de naburige speciale beschermingszones. Er is aldus geen compensatie nodig in het kader van de Europese regelgeving. De raad vraagt een correcte en transparante onderbouwing van de noodzakelijke compensatie voor het verlies van 'verboden te wijzigen vegetatie' en 'bos'. Ook hier is de vraag in hoeverre deze compensatie moet leiden tot een herbestemming van open ruimtegebieden naar natuurgebied (het plan-MER vraagt ook hier geen herbestemming).

b. Vraag naar garanties voor effectieve compensatie

18. Aangezien uitgegaan wordt van een DBFM-procedure erkent de raad dat momenteel nog geen duidelijkheid bestaat over het tracé en de noodzakelijke milderende maatregelen. Zolang hierover geen duidelijkheid bestaat moet het RUP uitgaan van het 'worst-case-scenario'. Tevens is het belangrijk om in het RUP op een rechtszekere manier aan te geven hoe aan de verplichte compensatie wordt voldaan.¹³ Het is in die zin essentieel dat het RUP voldoende garanties biedt voor de noodzakelijke compensaties.
19. De raad vraagt om met voorliggend RUP maximaal in te zetten op het vastleggen van een zoekzone voor natuur- en landschapsherstel; zoals ook geformuleerd in het plan-MER. Concreet zou dit betekenen dat enkel gewerkt wordt met een zoekzone die als overdruk wordt aangeduid op het bestemmingsplan (en dat alle voorgestelde herbestemmingen naar natuurgebied, open ruimtegebied of agrarisch gebied worden geschrapt in voorliggend RUP). De raad merkt op dat de (in het plan-MER) voorgestelde zoekzone volledig ligt binnen het aangeduide erfgoedlandschap. De raad vraagt om te onderzoeken in hoeverre de stedenbouwkundige voorschriften voor het erfgoedlandschap (artikel 4) voldoende garanties bieden voor het herstel van landschap en natuur. Een eenduidige koppeling tussen de aanleg van de weg en de uitvoering van compensatie is het uitgangspunt. In functie van de resultaten van het onderzoek

¹³ Arrest van de Raad van State, nr. 224.059 van 25 juni 2013 in verband met het provinciaal RUP 'secundaire wegverbinding tussen Aalst en Gent'.

kan een eventuele wijziging van de stedenbouwkundige voorschriften voor het erfgoedlandschap overwogen worden.

20. Aangezien de nieuw aan te leggen weg voor het grootste deel door agrarisch gebied loopt is het essentieel dat voldoende aandacht gaat naar de impact op landbouw en dat voldoende rechtszekere garanties worden ingebouwd voor de opstart van flankerende maatregelen. In de tabel die de milderende maatregelen opsomt die door vertaald worden in het RUP wordt zijdelings (onder het hoofdstuk landschapsherstel) verwezen naar de mogelijkheid om een 'ruilverkaveling uit kracht van wet bij uitvoering van grote infrastructuurwerken' in te stellen om de impact op landbouw te milderen. De raad vraagt daarom ook om in voorliggend RUP te voorzien in begeleidende maatregelen inzake landinrichting.

VIII. RELATIE PLANNINGSPROCESSEN IN HET BUITENGEBIED

21. Niettegenstaande het voorontwerp RUP in eerste instantie gericht is op het voorzien van ruimte voor de aanleg van de N60-rondweg te Ronse, wordt uiteindelijk ook heel wat open ruimte rondom de N60 herbestemd.

Het gaat in eerste instantie over de herbestemming van grotendeels agrarisch gebied naar natuurgebied ter compensatie van de schade aan natuur en landschap van de N60 rondweg (51 ha). De raad verwijst naar deel VII van dit advies voor zijn bemerkingen bij deze compensatie.

Daarnaast wordt één woongebied en drie woonuitbreidingsgebieden herbestemd naar agrarisch gebied en wordt een recreatiegebied herbestemd naar natuurgebied, openruimtegebied en agrarisch gebied. Volgens de ruimtebalans wordt 22 ha woongebied en 11 ha recreatiegebied herbestemd naar 28 ha agrarisch gebied en 5 ha gemengd open ruimtegebied. De toelichtingsnota bevat verder geen enkele toelichting of onderbouwing bij deze bestemmingswijzigingen. De raad vermoedt dat hiermee tegemoet wordt gekomen aan volgende bemerking die door de stad Ronse werd gemaakt tijdens de 1ste plenaire vergadering: *'De Stad Ronse wijst erop dat er ten westen van het tracé enkele woongebieden en woonuitbreidingsgebieden liggen die, op basis van hun goedgekeurd gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, in aanmerking komen voor herbestemming. De opname daarvan in het plan zou tot een evenwichtiger plan op vlak van compensaties kunnen leiden.'*¹⁴

22. De raad vindt het niet wenselijk dat op het einde van het planproces - zonder enige vorm van onderbouwing - dergelijke aanpassingen worden doorgevoerd aan voorliggend RUP. De gevolgen zijn immers niet onbelangrijk. De raad wijst op de belangrijke interferentie met het AGNAS project 'buitengebiedregio Vlaamse Ardennen', zoals beslist door de Vlaamse Regering op 8 mei 2009. Bij dit proces wordt veel aandacht besteed aan het bereiken van een consensus met de landbouw- en natuurorganisaties. Hierbij wordt uitgegaan van een zeer gedegen onderzoek van de impact op de open ruimte gebruikers. De nadruk ligt op een participatief proces met betrokkenheid van alle relevante beleidsdomeinen en lokale actoren.

De raad vindt het op zich geen slechte zaak dat een eventuele meekoppeling met een AGNAS-RUP wordt nagestreefd maar dan moet dit proces volwaardig worden doorlopen (met inspraak van de betrokken doelgroepen en grondige onderbouwing). Nu ontstaat een halfslachtige situatie. Om het proces tot opmaak van voorliggend RUP niet onnodig te vertragen pleit de raad er dan ook voor om in het kader van voorliggend RUP de bestemmingswijzigingen binnen de

¹⁴ Zie ook Advies van de stad Ronse: *'Met betrekking tot de compensatieopdracht naar aanleiding van de RUP, kan ter informatie meegegeven worden dat binnen de afbakening van het kleinstedelijk gebied Ronse goedgekeurd dd. 22 december 2008, en binnen het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan goedgekeurd dd. 14 april 2010, een aantal terreinen werden aangeduid die in aanmerking komen voor herbestemming naar een open ruimtiefunctie te weten: de woongebieden Zonnestraat, Rotterij, Papekouters, Ooststraat en Wodecastraat, de woonuitbreidingsgebieden Fiertelmeers, Kapellestraat en Floreal en de zone voor verblijfsrecreatie Scherpenberg, met een gezamenlijke oppervlakte van 70ha.'*

open ruimte zo beperkt mogelijk te houden en enkel te richten op een juiste en adequate inschatting van de noodzakelijke compensatie voor natuur, bos en landschap.